

ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ

ЗВІТ

**ПРО РЕЗУЛЬТАТИ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ
ПРАВАМИ ДЕРЖАВИ В ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ
ЗА 2008 РІК**

м. Київ 2009

З М І С Т

1. Структура корпоративних прав держави.
2. Аналіз фінансово-економічної діяльності господарських товариств, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків.
3. Залучення інвестицій господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків.
4. Стан погодження (затвердження) фінансових планів акціонерних товариств на 2009 рік
5. Заходи Фонду щодо підвищення ефективності управління корпоративними правами держави.

1. Структура корпоративних прав держави

Для забезпечення оперативного обліку акцій, часток, паїв, що належать державі у статутному капіталі господарських товариств, здійснення ефективного управління корпоративними правами держави Фондом державного майна України (далі – Фондом) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.10.03 №1679 ведеться Реєстр корпоративних прав держави.

На 1 січня 2009 року в Реєстрі корпоративних прав держави обліковується **811** господарських товариств, у статутному капіталі яких є державна частка.

Держава в особі Уряду України, Фонду державного майна України, міністерств і інших центральних органів виконавчої влади здійснювали управління корпоративними правами держави у **698** відкритих та закритих акціонерних товариствах, **83** товариствах з обмеженою відповідальністю та **30** національних акціонерних і державних холдингових компаніях (НАК і ДХК), створених спеціальними рішеннями Президента України та Уряду України.

З них:

- ✓ **324** господарських товариства (**40%** загальної кількості) мають у статутному капіталі державну частку понад **50%**, яка надає державі право контролю за їх діяльністю (далі - **контрольні**), з них **172** господарських товариства (**21%**) мають державну частку **100%**;
- ✓ **237** господарських товариства (**29%**) мають державну частку в статутному капіталі розміром від **25** до **50%** (блокуючий пакет);
- ✓ **250** господарських товариств (**31%**) мають державну частку в статутному капіталі менше **25%** (рис. 1).

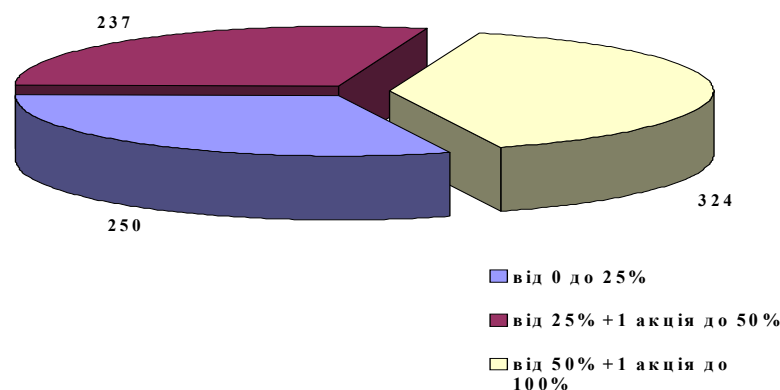

Рис. 1. Розподіл корпоративних прав держави за розміром державної частки в статутному капіталі станом на 1 січня 2009 року.

Крім того, з них:

- ✓ **103** акціонерних товариства засновано міністерствами в процесі корпоратизації державних підприємств, які не надають до Фонду ніякої статистичної звітності, а функції з управління цими товариствами здійснюють виключно засновники – міністерства;

✓ **49** господарських товариств (**6%** загальної кількості) мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, з них **30** контрольних.

Фонд здійснює управління **691** об'єктом з корпоративними правами держави (**85%** загальної кількості), з них з державною часткою від **50%** до **100%** - **209** об'єктів.

Органи виконавчої влади та інші органи управління управляють корпоративними правами **120 (15%)** господарськими товариствами, з них:

103 акціонерних товариств засновано міністерствами в процесі корпоратизації державних підприємств;

17 НАК і ДХК передано їм відповідно до постанов Кабінету Міністрів України.

Розподіл **691** об'єкту, управління якими здійснює Фонд, в регіональному розрізі виглядає таким чином:

1. м. Київ	- 113 (16,4%);
2. Луганська область	- 68 (9,8%);
3. Київська область	- 68 (9,8%);
4. Донецька область	- 55 (8,0%);
5. АР Крим	- 34 (4,9%);
6. Львівська область	- 33 (4,8%);
7. Дніпропетровська область	- 31 (4,5%);
8. Кіровоградська область	- 28 (4,1%);
9. Запорізька область	- 26 (3,8%);
10. Тернопільська область	- 25 (3,6%);
11. Хмельницька область	- 25 (3,6%);
12. Харківська область	- 23 (3,3%);
13. Херсонська область	- 20 (2,9%);
14. Сумська область	- 20 (2,9%);
15. Чернівецька область	- 16 (2,3%);
16. Полтавська область	- 14 (2,0%);
17. Закарпатська область	- 13 (1,9%);
18. Одеська область	- 12 (1,7%);
19. Івано-Франківська область	- 12 (1,7%);
20. Черкаська область	- 10 (1,5%);
21. Рівненська область	- 9 (1,3%);
22. Чернігівська область	- 9 (1,3%);
23. Вінницька область	- 9 (1,3%);
24. Житомирська область	- 7 (1,0%);
25. Волинська область	- 5 (0,7%);
26. Миколаївська область	- 4 (0,6%);
27. м. Севастополь	- 2 (0,3%).

За галузевим розподілом, структура корпоративних прав держави в господарських товариствах, управління якими здійснює Фонд, така:

1. Промисловість	- 249 (36,0%);
2. Сільське господарство	- 83 (12,0%);

- 3. Транспорт і зв'язок - **73 (10,6%)**;
- 4. Торгівля і громадське харчування - **57 (8,2%)**;
- 5. Будівництво - **44 (6,4%)**;
- 6. Наука і наукове обслуговування - **42 (6,1%)**;
- 7. Житлово-комунальне господарство - **13 (1,9%)**;
- 8. Управління - **13 (1,9%)**;
- 9. Рибне господарство - **5 (0,7%)**;
- 10. Інші - **112 (16,2%)**.

Загальна кількість пакетів акцій, часток, паїв, що належать державі у статутному капіталі господарських товариств, станом на 01.01.2009 у порівнянні з початком 2008 року наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Загальна кількість пакетів акцій, часток, паїв, що належать державі у статутному капіталі господарських товариств

Вид ГТ	Загальна кількість		до 10%		від 10% до 25%		від 25% до 50%		від 50% до 100%	
	станом на 01.01.2008	станом на 01.01.2009	станом на 01.01.2008	станом на 01.01.2009	Станом на 01.01.2008	станом на 01.01.2009	станом на 01.01.2008	станом на 01.01.2009	станом на 01.01.2008	станом на 01.01.2009
ВАТ, створені в процесі приватизації та корпоратизації	602	497	112	99	107	80	203	159	180	159
ХК, ДАК, НАК	30*	30*	0	0	0	0	0	0	30	30
АТ, створені за участю ФДМУ	108	98	30	29	14	9	46	42	18	18
ТОВ	90	83	15	13	23	20	31	31	21	19
АТ, які знаходяться на обліку інших органів вик-чої влади	103	103	0	0	0	0	5	5	98	98
Разом	933	811	157	141	144	109	285	237	347	324

*в т. ч. 17 ХК, які знаходяться на обліку у інших органів виконавчої влади.

Як свідчать дані вищенаведеної таблиці, протягом порівняльного періоду загальна кількість господарських товариств зменшилась на **122** господарських товариства. Зокрема, загальна кількість ВАТ, створених в процесі приватизації та корпоратизації, зменшилась на **105** ВАТ, а саме: з державною часткою до 10% - **13** ВАТ, з державною часткою від 10% до 25% - **27** ВАТ, з державною часткою від 25 % до 50% - **44** ВАТ та з державною часткою від 50% до 100% - **21** ВАТ.

Частка власності держави в статутному капіталі усіх господарських товариств за номінальною вартістю пакетів акцій станом на 01.01.2009 становить **34,19** млрд. грн., з них НАК і ДХК мають **20,70** млрд.грн. (**60,5%** загальної вартості, інші господарські товариства – **10,98** млрд.грн. (**32,1%**). Номінальна вартість державної частки акціонерних товариств, заснованих міністерствами в процесі корпоратизації державних підприємств, складає **2,51** млрд.грн. (**7,4%**) (таблиця 2).

Таблиця 2

Динаміка вартості корпоративних прав відповідно до Реєстру корпоративних прав держави

Господарські товариства	Вартість державної частки, млрд.грн.		Зміни, млрд.грн.
	станом на 01.01.2008	станом на 01.01.2009	
НАК і ДХК	20,70	20,70	0,00
Господарські товариства з державною часткою власності	11,13	10,98	-0,15
Акціонерні товариства, засновані міністерствами в процесі корпоратизації державних підприємств	2,51	2,51	0,00

Здійснюючи управління корпоративними правами **691** об'єктом Фонд державного майна України, його регіональні відділення мають в своєму підпорядкуванні господарські товариства, сумарний статутний капітал яких становить **11,54** млрд. грн. В той же час, безпосередньо Уряд і міністерства управляють корпоративними правами лише **120** об'єктів, сумарний статутний капітал яких складає **22,65** млрд. грн., або більше **66%** всього статутного капіталу, яким володіє держава.

Це свідчить, що Фонду передані в управління в основному корпоративні права дрібних та середніх мало привабливих, збиткових підприємств.

В структурі корпоративних прав держави значний сегмент продовжують займати підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, кредиторська заборгованість яких створилася в основному до передачі Фонду корпоративних прав.

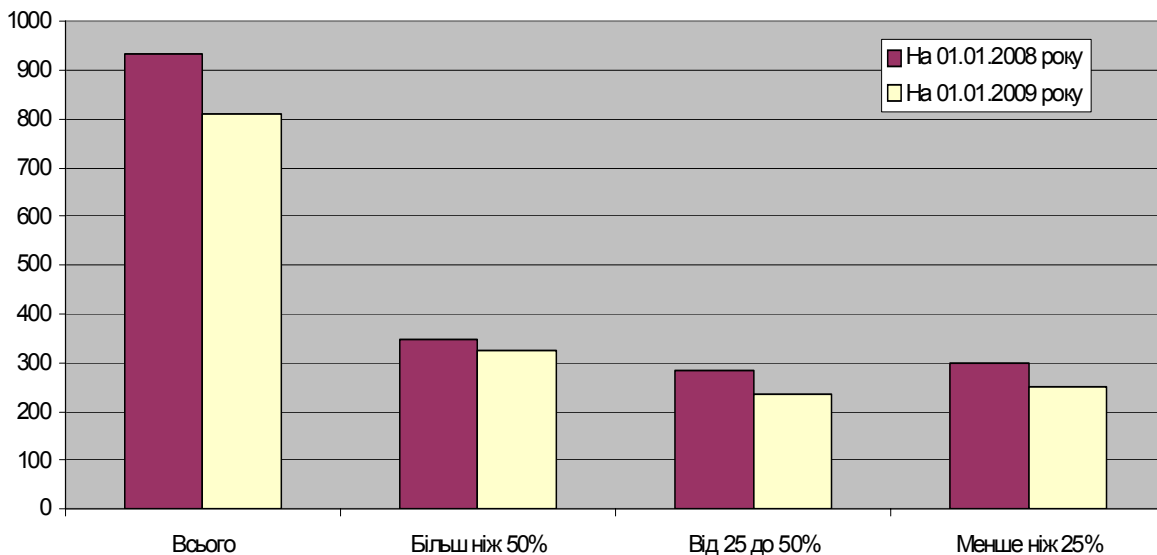
На 1 січня 2009 року **212** господарських товариств, або **31%** загальної кількості, знаходяться на тій чи іншій стадії банкрутства (з них контрольних – **76** товариств (**36%** загальної кількості контрольних). Із загальної кількості підприємств-банкрутів:

47 (13 контрольних) – в стадії розпорядження майном;

64 (43 контрольних) – в стадії санації;

101 (20 контрольних) – в процесі ліквідації.

Слід зазначити, що корпоративний портфель держави за останні роки має стійку тенденцію до зменшення. Це поступово впливає на поліпшення структури корпоративних прав, оскільки їх скорочення в основному відбувається за рахунок дрібних та низьколіквідних пакетів розміром до **25%** статутного капіталу та частки пакетів акцій розміром від **25** до **50%** статутного капіталу (рис.2.).

Станом на	Кількість господарських товариств	з них:		
		від 0% до 25%	від 25% + 1 акція до 50%	від 50% + 1 акція до 100%
01.01.2008	933	301	285	347
01.01.2009	811	250	237	324

Рис.2. Моніторинг корпоративних прав держави у статутному капіталі господарських товариств

Зменшення корпоративного портфелю держави раніше здебільшого відбувалося за рахунок прибутково працюючих підприємств. Проте, останнім часом державні органи приватизації змінюють акценти у своїй роботі із функцій продажу на функції з управління державним майном та корпоративними правами держави, не послаблюючи уваги до продажу об'єктів приватизації. У цих напрямках Фонд реалізує функції із створення моделей та умов подальшого використання державного майна і ведення його належного обліку.

2. Аналіз фінансово-економічної діяльності господарських товариств*, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків

Підсумки роботи господарських товариств, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, за 2008 рік зображені на рис.3. Погіршення фінансово-економічних показників корпоративного сектору економіки України зумовлено світовою економічною та фінансовою кризою.

Узагальнені фінансово-економічні показники корпоративного сектору економіки України за 2008 рік наведені у таблиці 3.

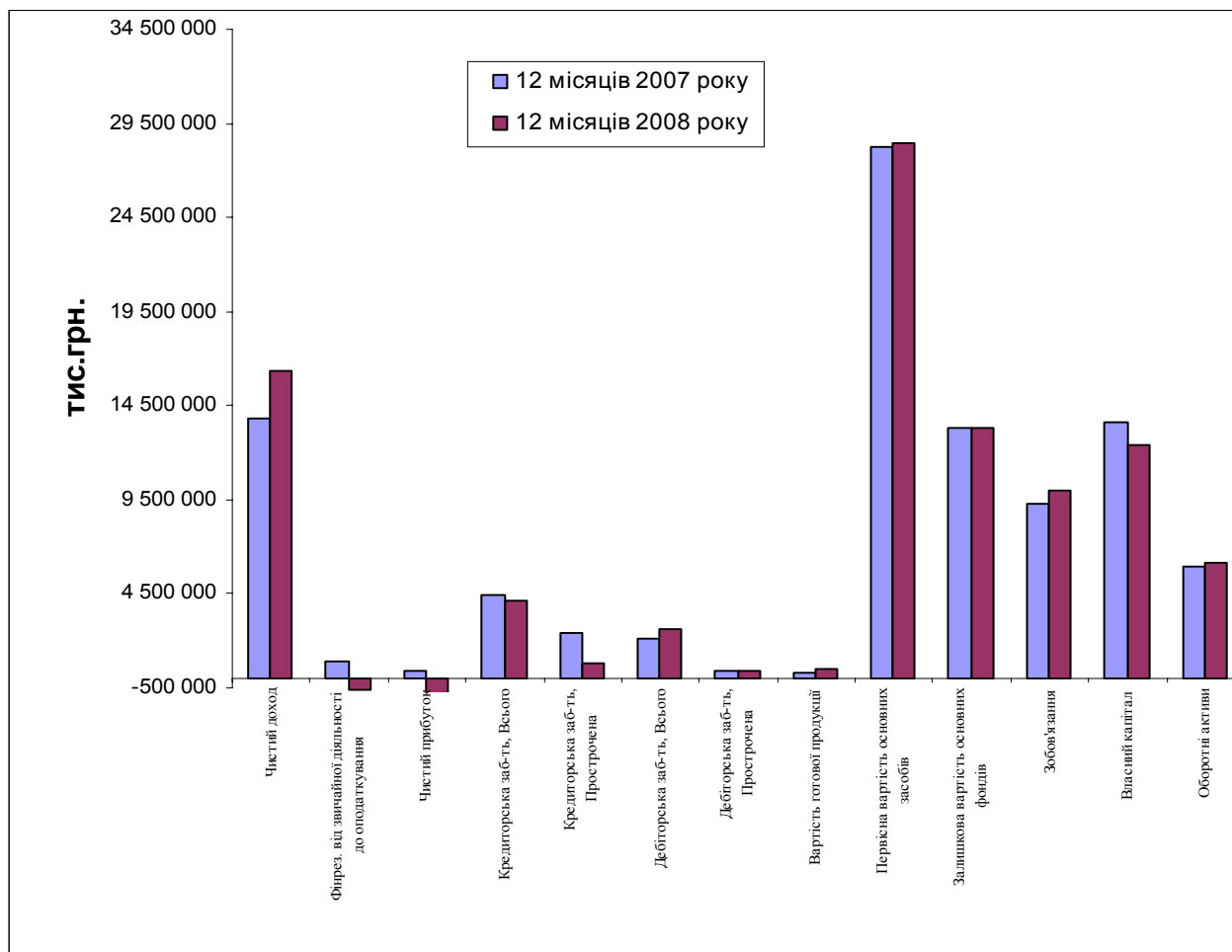

Рис.3. Основні фінансово-економічні показники діяльності господарських товариств у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків станом на 01.01.2009 року

Загальний обсяг чистого доходу господарських товариств, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, на 1 січня 2009 року склав **16 300,9** млн. грн., що на 18% більше ніж у відповідному періоді минулого року.

66 підприємств (**57%** загальної кількості, що звітували) забезпечили збільшення обсягу чистого доходу у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

* Згідно з чинним законодавством НАК і ДХК надають фінансову звітність за 2008 рік до Фонду у термін до 15 квітня, тому аналіз їх економічного стану буде надано пізніше, після її обробки і узагальнення.

Фінансово-економічні показники діяльності господарських товариств, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків

Показники	12 місяців 2007 року	12 місяців 2008 року
Чистий дохід	13 853 765,40	16 300 857,50
Фінансовий результат від звич. діяльності до оподаткування	916 939,10	-565 773,30
Чистий прибуток (сальдо)	387 979,10	-1 076 961,70
Кредиторська заб-ть, Всього	4 485 608,10	4 179 129,90
Кредиторська заб-ть, Прострочена	2 396 503,06	811 709,80
Дебіторська заб-ть, Всього	2 091 976,00	2 618 795,90
Дебіторська заб-ть, Прострочена	409 500,30	451 900,90
Заборгованість із заробітної плати	43 064,30	32 576,54
Заборгованість перед бюджетом	191 664,96	
Вартість готової продукції	333 487,20	495 566,50
Первісна вартість основних засобів	28 279 810,60	28 492 183,40
Залишкова вартість основних фондів	13 296 435,50	13 319 107,00
Зобов'язання	9 329 989,10	9 981 486,60
Власний капітал (чисті активи)	13 669 894,20	12 370 651,20
Оборотні активи	5 943 508,10	6 190 309,90

За галузевим розподілом найбільші обсяги чистого доходу мали підприємства зв'язку (**6 646,3** млн. грн.) та хімічної і нафтохімічної промисловості (**4 892,7** млн. грн.), а серед регіонів - підприємства м. Києва (**8 871,6** млн. грн.) та Одеської області (**3 541,8** млн. грн.).

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування господарських товариств на 1 січня 2009 року має від'ємне значення і становить майже **-565,8** млн. гривень.

50 підприємств (**43%** загальної кількості, що звітували) забезпечили покращання фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

За галузевим розподілом найкращий фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування мали підприємства хімічної і нафтохімічної промисловості (**858,4** млн. грн.), а серед регіонів – підприємства Одеської (**1 151,1** млн. грн.) та Харківської областей (**170,7** млн. грн.).

За результатами роботи господарських товариств, у статутному капіталі яких державна частка перевищує 50% в 2008 році (без урахування НАК і ДХК), сальдо чистого прибутку має від'ємне значення і становить понад **-1 076,9** млн. гривень.

57 підприємств (**50%** загальної кількості що звітували) збільшили чистий прибуток або зменшили збиток у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

За підсумками роботи в 2008 році отримали збиток **65** підприємств, а сума їх збитків складає **-2 088,4** млн. грн. Найбільшу суму збитків отримали ВАТ «Укртелеком» **-1 525,5** млн. грн., ВАТ «Сумихімпром» **-230,6** млн. грн., ВАТ «Феодосійська суднобудівна компанія «Море» (передано в управління Фонду в грудні 2007 року) **-69,3** млн. грн.

Погіршення цього показника в 2008 році зумовлено, в основному, діяльністю одного з найбільших підприємств корпоративного сектора

економіки України – ВАТ «Укртелеком», коефіцієнт рентабельності якого становить **-0,06**. Така ситуація склалася тому, що підприємство здійснило великі операційні витрати, що становлять **485 578,9** тис.грн.

16 підприємств за результатами 2008 року отримали чистий прибуток більше 1 млн. грн. Серед них ВАТ «Одеський припортовий завод» отримав **721,9** млн. грн. (в 2007 році прибуток товариства склав **308,8** млн. грн.), ВАТ «Турбоатом» **145,4** млн. грн. (в 2007 році прибуток товариства склав **34,8** млн. грн.), ЗАТ «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» **17,3** млн. грн. (в 2007 році прибуток товариства склав **41,9** млн. грн.) та інші.

Найкращих результатів досягли підприємства хімічної і нафтохімічної промисловості, які отримали **503,1** млн. грн. чистого прибутку.

Рентабельність основної діяльності (відношення чистого прибутку у відсотках до чистого доходу від реалізації продукції) має тенденцію до зменшення і становить від'ємне значення **-6,61** відсотка.

За результатами роботи господарських товариств, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50%, за 2008 рік співвідношення обсягів кредиторської заборгованості (**4 179,1** млн. грн.) з обсягами дебіторської заборгованості (**2 618,8** млн. грн.) складає **1,60**.

Загальні обсяги простроченої дебіторської та простроченої кредиторської заборгованості підприємств з корпоративними правами склали відповідно **451,9** млн. грн. та **811,7** млн. грн. Порівняно з відповідним періодом минулого року спостерігається збільшення простроченої дебіторської заборгованості та зменшення простроченої кредиторської заборгованості.

Станом на 01.01.2009 року **73** підприємства корпоративного сектору України мали прострочену заборгованість із заробітної плати, яка становила **40 809,439** тис. грн. З них **32 576,539** тис. грн. складає заборгованість господарських товариств, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50%, що на **24%** менше ніж у відповідному періоді минулого року.

Слід зазначити, що сума заборгованості із виплати заробітної плати товариств, які знаходяться на різних стадіях банкрутства, становить **28 571,4** тис. грн., або **70%** від загального обсягу заборгованості (**40 809,439** тис. грн.).

Відповідно до помісячного плану податків, зборів та платежів до загального фонду Державного бюджету України, розробленого Міністерством фінансів України, планове завдання на 2008 рік по надходженню дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, які є у державній власності, встановлено у розмірі **251,607** млн. грн.

За даними Державного казначейства України, загальна сума перерахованих дивідендів від суб'єктів підприємницької діяльності, утворених за участю держави станом на 01 січня 2009 року становила **273 815,33** тис. грн.

Виконання річного плану по надходженню дивідендів за 2008 рік становить **108,8%**.

За даними Державної податкової адміністрації України в 2008 році до Державного бюджету України та місцевих бюджетів господарськими товариствами, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50%,

було сплачено податків, зборів (обов'язкових платежів) у сумі **1 376,7** млн. грн., що на **4,5** млн. грн. (або **3,3%**) більше ніж у 2007 році.

Слід зазначити, що якщо до державного бюджету спостерігається зменшення суми перерахування платежів у 2008 році на **57,3** млн. грн., то сума платежів до місцевого бюджету в порівнянні з 2007 роком збільшилася на **61,8** млн. грн. (або **31,2%**) і склала **259,9** млн. грн.

Найбільша сума платежів, перерахованих до бюджетів усіх рівнів, за даний період сплачена ВАТ «Укртелеком», а саме **589,4** млн. грн., а також ВАТ «Одеський припортовий завод» (**360,6** млн. грн.), ЗАТ «АК «Міжнародні авіалінії України» (**52,5** млн. грн.), ЗАТ «Кримський Титан» (**62,7** млн. грн.). В загальній сумі платежів **47,8** млн. грн. (**3,5%**) складають платежі господарських товариств, які знаходяться на різних стадіях банкрутства.

Загальна сума податкового боргу до державного бюджету станом на 01.01.2009 року підприємств корпоративного сектору України становила **276 867,5** тис. грн., у тому числі з податку на додану вартість – **244 677,9** тис. грн. З загальної суми податкового боргу **260 956,1** тис. грн. складає заборгованість господарських товариств, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50%, у тому числі **231 965,3** тис. грн. з податку на додану вартість.

За результатами роботи господарських товариств, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50%, за 2008 рік спостерігається незначне зростання у порівнянні з відповідним періодом минулого року первісної вартості основних фондів (**28 492,2** млн. грн.), залишкової вартості основних фондів (**13 319,1** млн. грн.) та оборотних активів (**6 190,3** млн. грн.).

3. Залучення інвестицій господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків *

Аналіз господарської діяльності підприємств, у статутному капіталі яких державна частка перевищує 50 відсотків свідчить, що протягом 2008 року за рахунок усіх джерел фінансування залучено інвестицій на суму 2 739,5 млн. грн., а саме: в основний капітал (капітальні інвестиції) – 2 684,8 млн. грн.; в фінансові інвестиції – 54,7 млн. грн. (у 2007 році було всього залучено інвестицій на суму 2 194,0 млн. грн.).

Освоєння капітальних інвестицій за джерелами їх вкладення, виглядає наступним чином (рис.4):

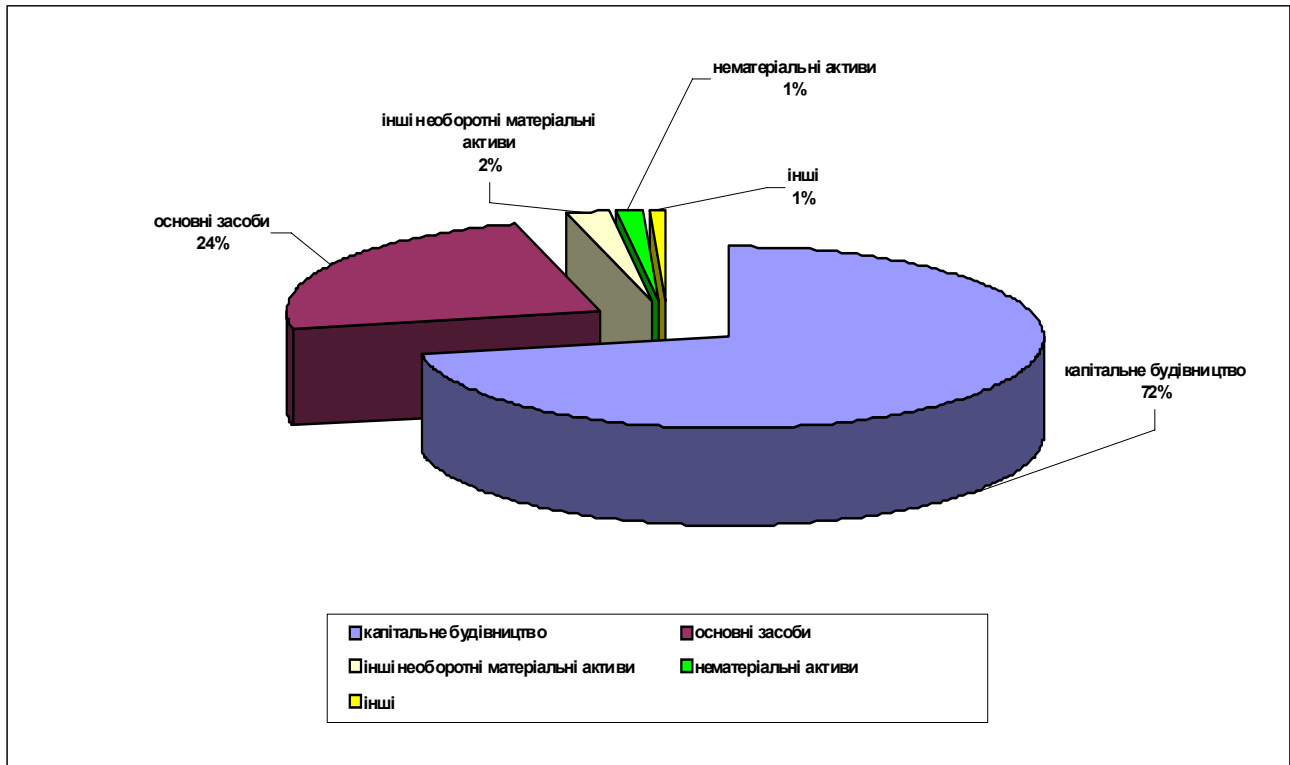

Рис.4. Освоєння капітальних інвестицій за джерелами їх вкладення господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50% станом на 01.01.2009 року

- капітальне будівництво – 1 932,3 млн. грн.;
- в основні засоби - 633,9 млн. грн.;
- в інші необоротні матеріальні активи – 56,3 млн. грн.;
- в нематеріальні активи – 39,0 млн. грн.;
- інші інвестиції – 23,2 млн. грн.

* За винятком НАК і ДХК.

Таким чином бачимо, що 72% інвестицій залучалось в капітальне будівництво, в основні засоби - 24%, в нематеріальні активи - 1%, в інші необоротні матеріальні активи 2%, в інші інвестиції – 1%.

Освоєння капітальних інвестицій в динаміці наведено в табл.4.

Таблиця 4

Освоєння капітальних інвестицій господарськими товариствами, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50 відсотків в 2007- 2008 роках, млн. грн.

№ п/п	Вид інвестицій	2007 рік	2008 рік	+/-	%
1	Капітальне будівництво	1426,1	1932,3	506,2	35,50
2	Основні засоби	546,0	633,9	87,9	16,11
3	Нематеріальні активи	53,6	39,0	-14,6	-27,17
4	Інші необоротні матеріальні активи	63,5	56,3	-7,2	-11,26
5	Інші	13,3	23,2	9,9	75,37
Всього		2 102,5	2 684,7	582,2	27,70

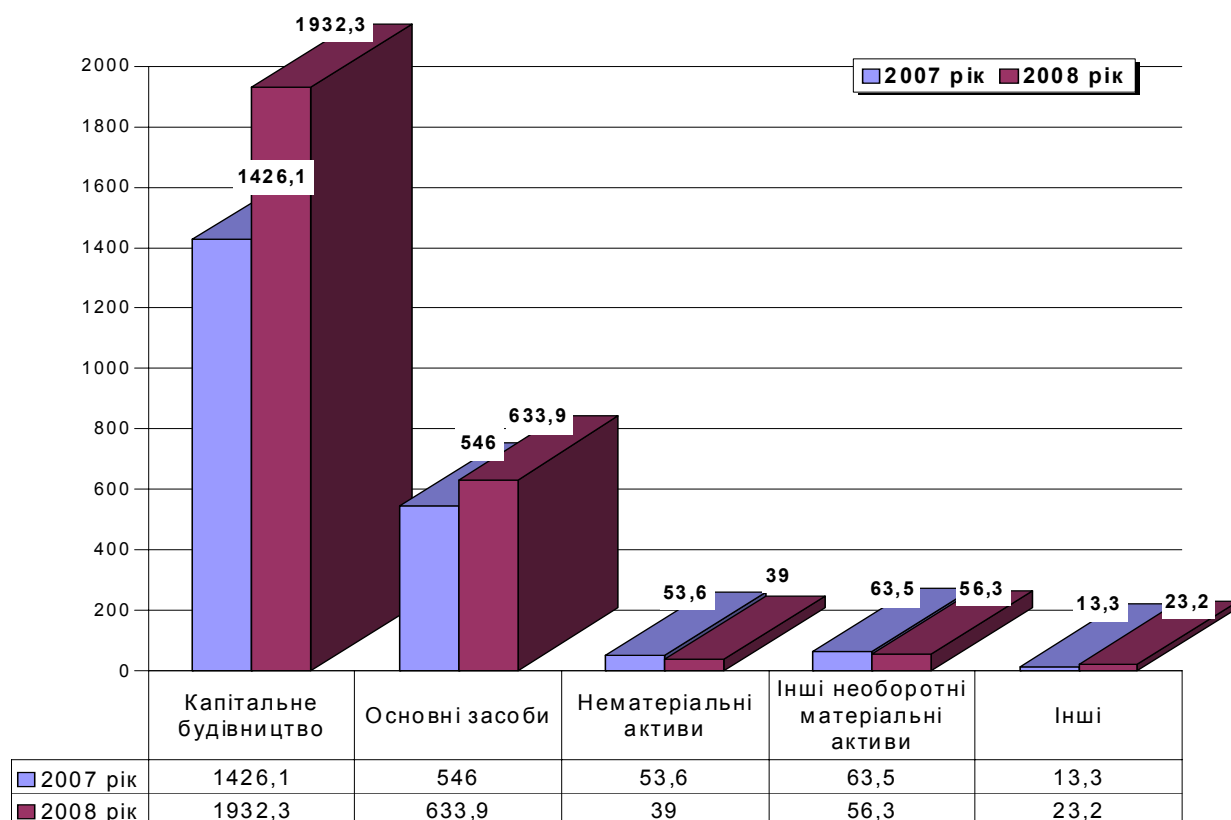

Рис.5. Освоєння капітальних інвестицій господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50% в 2007 – 2008 роках

В цілому капітальні інвестиції в 2008 році в порівнянні з 2007 роком збільшилися майже на 28%.

Що стосується фінансових інвестицій (за методом участі в капіталі інших підприємств), то вони зменшилися в 2008 році на **36,99** млн. грн., або на **40,37%**.

В 2008 році спостерігається відтік фінансових інвестиції з:

- асоційованих підприємств - **0, 010** млн. грн.;
- дочірніх підприємств – **1,992** млн. грн.;
- статутних капіталів (часток, паїв) інших підприємств – **0,074** млн. грн.
- акцій, облігацій – **5,212** млн. грн.

Проте спостерігається залучення фінансових інвестицій господарськими товариствами в інші сфери в розмірі **61,945** млн. грн.

За регіональним розподілом в 2008 році найбільше інвестицій залучалось підприємствами м. Києва – **2 321,7** млн. грн. (або **84,75%** проти **86,95%** в 2007 році) та Одеської області – **263,3** млн. грн. (або **9,61%** проти **4,06%** в 2007 році).

За галузевим розподілом в 2008 році найбільше капітальних інвестицій було освоєно підприємствами зв'язку **2 219,6** млн. грн. (**82,7%**), хімічної і нафтохімічної промисловості - **309,7** млн. грн. (**11,5%**) та машинобудування і металообробка – **32,6** млн. грн. (**1,2%**).

4. Стан погодження (затвердження) фінансових планів акціонерних товариств на 2009 рік

Інформація про стан погодження (затвердження) фінансових акціонерних товариств на 2009 рік є оперативною і представлена у табл. 5.

Таблиця 5

Зведена інформація
щодо погодження Фондом фінансових планів на 2009 рік господарських товариств (ВАТ, ДАК, ХК, ДАХК, СП, ЗАТ, ТОВ), що належать до сфери управління Фонду

Кількість товариств, фінансові плани яких підлягають погодженню (затвердженню) ФДМУ	Всього наданих ФП до ФДМУ	З них		
		Погоджено Фондом	Затверджено (із 86)	В стадії погодження (затвердження)
90	90	86	70	4*

* - ВАТ «Одеський припортовий завод» - листами Мінекономіки від 16.12.08 №3104-24/387 та Мінфіну від 23.12.08 №31-22020-10-14/45330 проект фінансового плану товариства повернуто на доопрацювання. Вищезазначені листи міністерств опрацьовані Фондом та товариством. Основні зауваження міністерств стосуються необхідності перерахування доходної частини фінансового плану у відповідності до курсу долара, оскільки основну частину доходу (виручки) від реалізації продукції товариство отримує від продажу власної продукції на експорт, що безпосередньо залежить від коливань курсу долара США, а також у зв'язку із зміною ціни на газ.

Враховуючи вищезазначене, з метою доопрацювання належним чином проекту фінплану товариства, Фонд підготував та відправив на адресу Міністерства економіки України лист від 09.01.09 №10-28-90 з проханням в найкоротший термін надати до Фонду державного майна України інформацію щодо офіційного прогнозованого курсу долара США відносно гривні на 2009 рік. На поточний час відповіді від вищезазначеного міністерства не отримано.

- ВАТ «Укртелеком» - листами Мінтрансзв'язку від 03.11.08 №9849/23/10-08, Мінекономіки від 12.11.08 №3104-24-350 та Мінфіну від 15.12.08 №31-22010-02-14/44429 проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження фінансового плану ВАТ «Укртелеком» на 2009 рік» повернуто на доопрацювання.

У відповідь на доручення Фонду (факсограма від 16.12.08 №10-28-18271) щодо доопрацювання проекту фінансового плану товариства на 2009 рік відповідно до зауважень міністерств-співвиконавців в термін до 25.12.08, ВАТ «Укртелеком» надіслало лист від 29.12.08 №13327-422-1 з проханням подовжити термін подання доопрацьованого фінплану товариства на 2009 рік до 15.01.09, у зв'язку із великими обсягами робіт по перегляду показників витратної частини відповідно до уточнених макропоказників соціального та економічного розвитку України проекту Закону про державний бюджет на 2009 рік, прийнятого Верховною Радою України 26.12.08, та в зв'язку з відпрацюванням доходної частини за видами послуг через дестабілізацію економічної ситуації, яка призводить до подальшого відсіву абонентів та скорочення обсягів вихідного трафіку, відповідно, доходів товариства. Станом на 16.01.2009 року проект фінансового плану товариства до Фонду не надано.

- ЗАТ «Одеська кіностудія» - проект фінансового плану повернуто товариству на доопрацювання (наданий до Фонду проект фінансового плану на 2009 рік передбачав збитки у розмірі 4 285,5 тис. грн.).

- ЗАТ «МАОК «Урга» - повернуто товариству на доопрацювання (наданий до Фонду проект фінансового плану на 2009 рік не відповідає вимогам).

5. Заходи Фонду щодо підвищення ефективності управління корпоративними правами держави

Одним із ключових питань у ФДМУ залишається питання удосконалення та узгодження положень законодавства.

Проводиться робота щодо виконання доручень Кабінету Міністрів України стосовно реалізації Закону України «Про управління об'єктами державної власності».

Закон України «Про управління об'єктами державної власності», який було прийнято у вересні 2006 року, встановив правові засади управління різними об'єктами державної власності та визначив повноваження державних органів в сфері управління такими об'єктами. З точки зору практичного застосування вимог Закону було виявлено ряд суттєвих прогалин та неузгодженостей, що обумовило необхідність удосконалення норм та положень Закону.

З метою удосконалення та узгодження положень законодавства щодо управління об'єктами державної власності Міністерством економіки України спільно з іншими центральними органами виконавчої влади було підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної власності».

Фонд безпосередньо приймав активну участь у підготовці змін та доповнень до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної власності».

Підготовлено відповідні пропозиції та зауваження до законопроекту, який внесено на розгляд Верховної ради України VI скликання (реєстраційний номер 2532 від 22.05.2008).

З метою удосконалення законодавства з питань управління об'єктами державної власності Фонд приймає участь в опрацюванні проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання лізингових відносин", проекту Закону України "Про основні засади господарської діяльності", а також проекту Порядку формування, ведення та надання до Єдиного реєстру об'єктів державної власності інформації про об'єкти, які перебувають в управлінні ФДМУ, а також про майно цілісних майнових комплексів колишніх державних підприємств, їх структурних підрозділів щодо яких ФДМУ та його регіональні відділення виступають орендодавцями.

Прийнято участь в розробці та погодженні з зацікавленими міністерствами постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.2008 №522 «Про внесення змін до Методики оцінки об'єктів оренди», якою передбачається впровадження незалежної (експертної) оцінки основних засобів, що передаються в оренду у складі цілісного майнового **комплексу** підприємства, замість їх оцінки за залишковою вартістю.

Прийнято участь в розробці Заходів Фонду державного майна України до рішення Комітету Верховної ради України з питань науки і освіти від 16.04.2008 (протокол № 14) "Про стан державного регулювання і управління у сфері розвитку, правової охорони і захисту інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні".

Працівниками Фонду продовжується робота щодо підвищення ефективності управління державними корпоративними правами в акціонерних товариствах та контролю за фінансовою діяльністю цих товариств, зокрема:

- ведеться аналіз діяльності наглядових рад відкритих акціонерних товариств та моніторинг рішень прийнятих наглядовими радами;
- проводиться аналіз персонального складу наглядових рад ВАТ з метою залучення осіб виключно з числа фахівців, які пройшли навчання, отримали сертифікати на право здійснення функцій з управління корпоративними правами та мають досвід у цій сфері діяльності;
- проводиться оцінка виконання представниками держави функцій з управління корпоративними правами держави в господарських товариствах, у статутному капіталі яких державна частка перевищує 50 відсотків, відповідно до основних критеріїв, затверджених наказом ФДМУ від 29.01.08 № 121;
- проводиться оцінка управління об'єктами державної власності відповідно до критеріїв ефективності управління корпоративними правами держави, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 19 червня 2007 року № 832. Результати оцінки щоквартально надаються Міністерству економіки України для узагальнення і прийняття управлінських рішень;
- готуються та проводяться спільні засідання Комісії з проведення фінансово-економічного аналізу господарської діяльності відкритих акціонерних товариств та Комісії з проведення атестації керівників господарських товариств з державною часткою понад 50%;
- з метою підвищення якості управлінського контролю надаються доручення відповідальним представникам держави в органах управління господарських товариств;
- проводяться навчальні семінари з підвищення кваліфікації у сфері корпоративного управління. Протягом 2008 року організовано та проведено **12** семінарів, підготовлено **253** фахівців.

З метою мінімізації наслідків світової фінансової кризи затверджено План заходів Фонду щодо запобігання можливому негативному впливу наслідків світової фінансової кризи на діяльність державних підприємств та господарських товариств, в статутному капіталі яких є державний пакет акцій (частка), які відносяться до сфери управління ФДМУ, яким передбачено завдання відповідальним Департаментам та регіональним відділенням:

а) щодо організації невідкладного проведення засідань наглядових рад, на яких розглянути наступні питання стосовно:

- аналізу впливу світової фінансової кризи на фінансово-господарську діяльність підприємств;
- своєчасності та повноти сплати заробітної плати працівникам підприємств, внесків до пенсійного фонду, інших фондів соціального страхування, податків, зборів (обов'язкових платежів) до державного та місцевих бюджетів;
- проблем взаємодії з банківськими установами, постачальниками, споживачами;
- можливих наслідків в зайнятості працівників;

- пропозицій правлінь щодо зменшення впливу світової фінансової кризи на фінансово-господарську діяльність підприємств;
- б) затвердити план заходів господарських товариств щодо недопущення (мінімізації) негативних наслідків світової фінансової кризи на підприємствах;
- в) запровадити здійснення моніторингу погашення заборгованості із заробітної плати, зі сплати внесків до Пенсійного фонду;
- г) з метою запобігання скорочення робочих місць проводити аналіз ситуації щодо виконання колективних договорів на підпорядкованих підприємствах.

Відповідальних представників держави зобов'язано надавати інформацію про вжиті заходи та прийняті наглядовою радою рішення щодо впливу світової фінансової кризи на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Відповідним департаментам Фонду та начальникам регіональних відділень доручено підготувати звернення до власників об'єктів приватизації, договори купівлі-продажу яких знаходяться на контролі державних органів приватизації і містять умови щодо збереження (створення нових) робочих місць, чисельності працюючих, по заробітній платі, яке має забезпечити письмове та в електронному вигляді інформування державного органу приватизації про стан їх виконання.

Також надано завдання підготувати звернення до керівництва та профспілкових організацій господарських товариств, які є орендарями ЦМК державних підприємств за договорами, укладеними ЦА ФДМУ, щодо збереження чисельності працівників в умовах фінансової нестабільності.

Крім того, доручено попередити керівників державних підприємств, функції з управління майном яких здійснює ФДМУ, про неухильне дотримання вимог пункту 1 статті 26 Закону України «Про приватизацію державного майна».

Керівників державних підприємств та відповідальних представників держави зобов'язано у випадку виникнення на підприємствах надзвичайних ситуацій письмово негайно повідомляти керівництво Фонду державного майна України.

**Директор Департаменту
стратегії корпоративного управління**

А. Сачівко